

وزارت صنعت، معدن، تجارت

سازمان توسعه تجارت ایران

معاونت توسعه صادرات کالا و خدمات

شناسنامه محصول پسته و مغز پسته

دقت‌رهای منگی صادرات محصولات کشاورزی و صنایع تبدیلی

منیر صادرات خشکبار

دیر منیر: سودابه خالیدیان

کارشناس: الهام اسماعیل پور

پاییز ۱۳۹۸

فهرست

صفحه	عنوان
۲	تعریف محصول
۲	جغرافیای محصول (آمار تولید استانی)
۲	مشکلات تولید محصول
۳	کشورهای عمده صادرکننده پسته و مغز پسته (۲۰۱۶ الی ۲۰۱۸)
۴	کشورهای عمده واردکننده پسته و مغز پسته (۲۰۱۶ الی ۲۰۱۸)
۵	ارزش و روند رشد صادرات پسته و مغز پسته ایران طی سالهای ۱۳۹۱ الی ۱۳۹۷
۶	کشورهای عمده هدف صادراتی پسته و مغز پسته ایران در سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷
۷	کشورهای بالقوه هدف صادراتی در منطقه
۸	شرکت‌های اصلی صادراتی پسته و مغز پسته ایران
۹	تشکل‌های اصلی ذیربط
۱۰	مهمترین نمایشگاه‌های خارجی مرتبط
۱۱	مشکلات اصلی صادرات و راهکار
۱۲	مهمترین فرصت‌های سرمایه‌گذاری
۱۲	منابع و مآخذ

گروه کالایی: خشکبار

نام محصول: پسته و مغز پسته

تعریف محصول:

پسته درختی است دو پایه از تیره پسته سانان که از نظر مرغوبیت به پسته ایرانی مشهور می‌باشد. درخت پسته اهلی (*Pistacia Vera L.*) متعلق به تیره سماق (*Anacardiaceae*) است. جنس *Pistacia* دارای ۱۱ گونه است که همگی آنها از خود، ترنانتین یا سقز ترشح می‌کنند. گیاهان این تیره به صورت درخت یا درختچه هستند.

جغرافیای محصول (آمار تولید استانی):

در حال حاضر سطح زیر کشت پسته در ایران بیش از ۳۶۰،۰۰۰ هکتار می‌باشد که استان کرمان یک چهارم باغات کشور را دارا است. اما به دلیل محدودیت‌های منابع آبی و تغییرات اقلیم سطح زیر کشت پسته در این استان در حال کاهش بوده ولیکن سطح زیر کشت این محصول در کشور در حال افزایش است. استان‌های یزد، خراسان، فارس، سمنان، سیستان و بلوچستان، قزوین، مرکزی، اصفهان و قم از جمله سایر استان‌های پسته خیز کشور می‌باشند. از سال ۲۰۱۱ ایران در جایگاه دوم تولید پسته در جهان قرار گرفت.

سال تولید	میزان تولید (هزار تن)
پیش‌بینی سال ۱۳۹۸	۲۲۰
سال ۱۳۹۷	۵۲
سال ۱۳۹۶	۲۲۵
سال ۱۳۹۵	۱۵۳

مشکلات تولید محصول:

- کاهش تولید این محصول مهم صادراتی در سال ۱۳۹۷ تا حدود یک چهارم سال قبل به دلیل شرایط جوی و همچنین ناآور بودن سال محصولی پسته
- کمبود آب، خشکسالی، شوری آب و سرمازدگی فصلی، علاوه بر محدودیت منابع تولید و کمبود منابع مالی
- ضعف در سیستم‌های انبارداری عدم انسجام در مدیریت مشکلات پسته در دستگاه‌های ذیربط
- استفاده از روش‌های سنتی در تولید و تجارت
- نبود خرید توافقی: فقدان سیستم‌های خرید توافقی در محصولات کشاورزان توسط واحدهای ضبط، نگهداری، فرآوری و بسته‌بندی پسته
- کم توجهی به کیفیت تولید (کم‌توجهی به کیفیت و بهداشت محصول از باغ تا صادرات و ضعف سیستم‌های نظارت و کنترل‌های بهداشتی از جمله در خصوص آفلاتوکسین)
- فقدان مکانیسم ذخیره‌سازی استراتژیک و تنظیم محصول بین سال‌های آور و ناآور
- بهره‌وری پایین تولید: بهره‌وری تولید (با شاخص تولید در واحد سطح) ایران نسبت به حداکثر عملکرد دنیا، (امریکا) کمتر از ۴۰ درصد است.

تجارت جهانی محصول

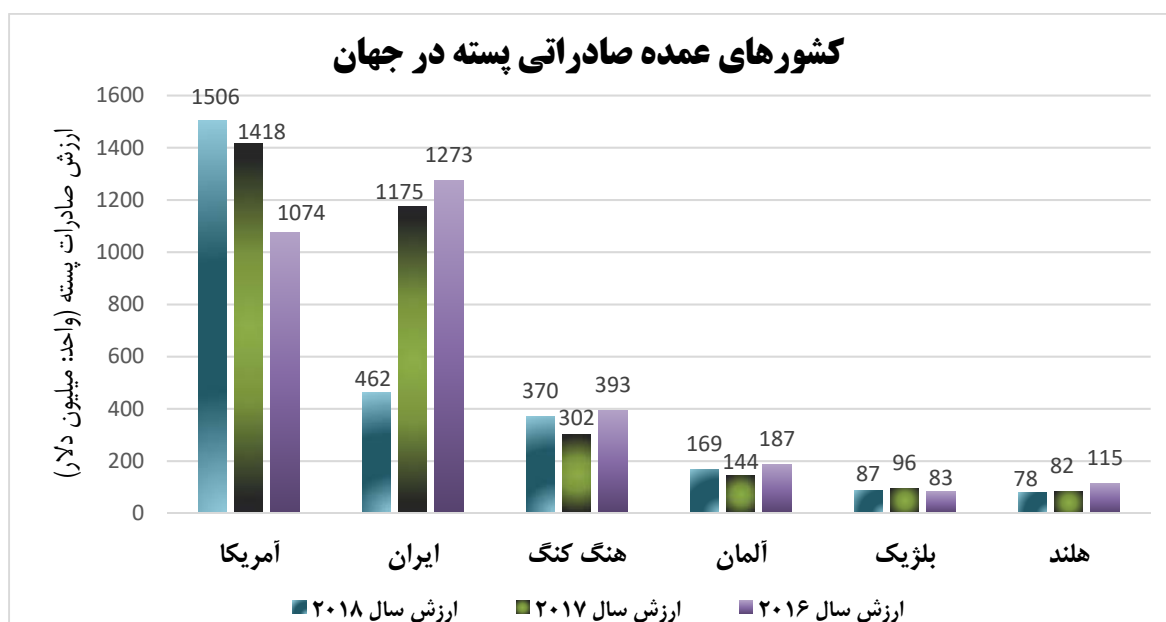
تجارت محصول

کشورهای عمده صادرکننده

ارزش: میلیون دلار

رتبه در سال ۲۰۱۸	کشورهای عمده	سال ۲۰۱۸		سال ۲۰۱۷		سال ۲۰۱۶	
		ارزش	سهم از کل (%)	ارزش	سهم از کل (%)	ارزش	سهم از کل (%)
۱	آمریکا	۱۵۰۶	۴۹/۹	۱۴۱۸	۴۱	۱۰۷۴	۳۱/۵
۲	ایران	۴۶۲	۱۵/۳	۱۱۷۵	۳۴	۱۲۷۳	۳۷/۴
۳	هنگ کنگ	۳۷۰	۱۲/۳	۳۰۲	۸/۷	۳۹۳	۱۱/۵
۴	آلمان	۱۶۹	۵/۶	۱۴۴	۴/۲	۱۸۷	۵/۵
۵	بلژیک	۸۷	۲/۹	۹۶	۲/۸	۸۳	۲/۴
۶	هلند	۷۸	۲/۶	۸۲	۲/۴	۱۱۵	۳/۴
	جمع ۶ کشور	۲۶۷۲	۸۸/۶	۳۲۱۷	۹۳/۱	۳۱۲۵	۹۱/۷
	جمع کل	۳۰۱۷	۱۰۰	۳۴۶۰	۱۰۰	۳۴۰۷	۱۰۰

نمودار ارزش صادرات کشورهای عمده صادرکننده محصول در سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۸

تجارت جهانی محصول

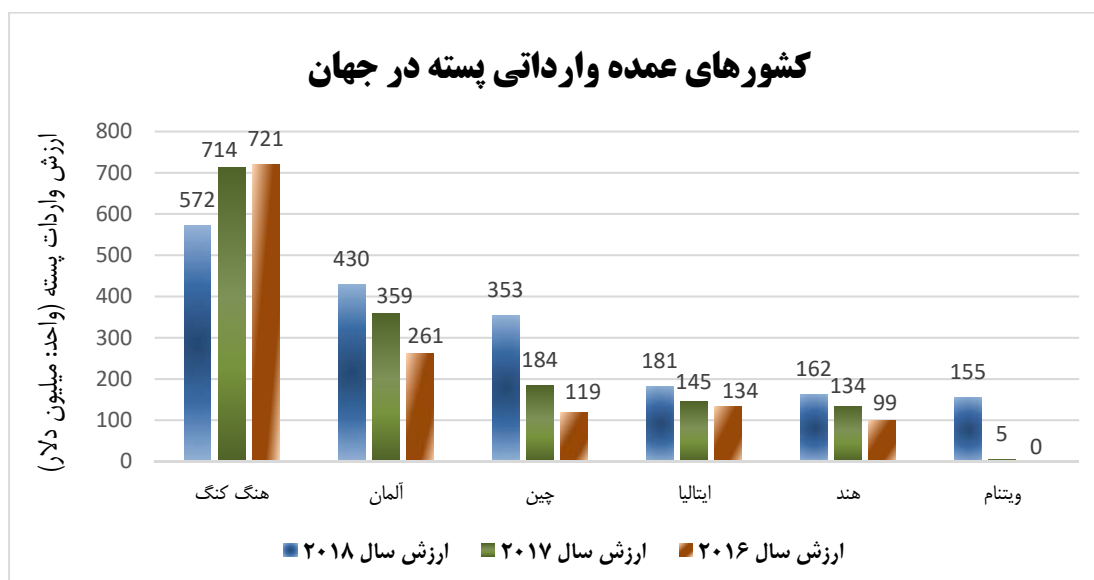
تجارت محصول

کشورهای عمده واردکننده

ارزش: میلیون دلار

سال ۲۰۱۶		سال ۲۰۱۷		سال ۲۰۱۸		کشورهای عمده	رتبه در سال ۲۰۱۸
ارزش	سهم از کل (%)	ارزش	سهم از کل (%)	ارزش	سهم از کل (%)		
۷۲۱	۲۹/۲	۷۱۴	۲۶/۲	۵۷۲	۱۸/۳	هنگ کنگ	۱
۲۶۱	۱۰/۶	۳۵۹	۱۳/۱	۴۳۰	۱۳/۸	آلمان	۲
۱۱۹	۴/۸	۱۸۴	۶/۷	۳۵۳	۱۱/۳	چین	۳
۱۳۴	۵/۴	۱۴۵	۵/۳	۱۸۱	۵/۸	ایتالیا	۴
۹۹	۴	۱۳۴	۴/۹	۱۶۲	۵/۲	هند	۵
۰	۰	۵	۰/۲	۱۵۵	۴/۹	ویتنام	۶
۱۳۳۴	۵۴	۱۵۴۱	۵۶	۱۸۵۳	۵۹	جمع ۶ کشور	
۲۴۶۹	۱۰۰	۲۷۳۲	۱۰۰	۳۱۲۵	۱۰۰	جمع کل	

نمودار ارزش واردات کشورهای عمده واردکننده محصول در سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۸

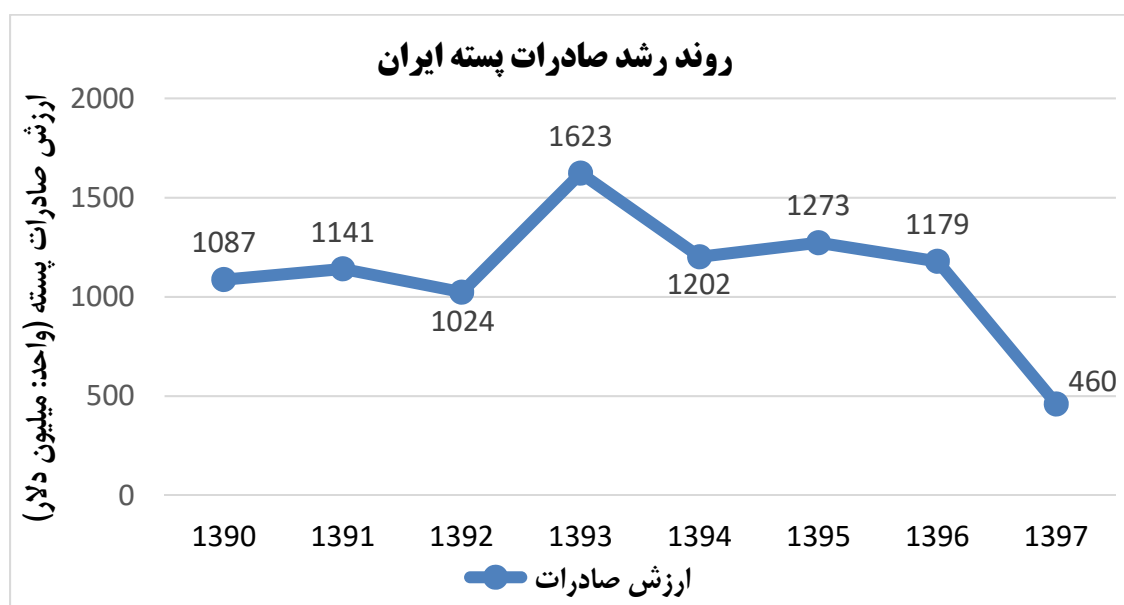

ارزش و روند رشد صادرات

ارزش: میلیون دلار

ردیف	سال	ارزش	درصد رشد
۱	۱۳۹۰	۱۰۸۷	-
۲	۱۳۹۱	۱۱۴۱	۵
۳	۱۳۹۲	۱۰۲۴	-۱۰
۴	۱۳۹۳	۱۶۲۳	۵۸
۵	۱۳۹۴	۱۲۰۲	-۲۶
۶	۱۳۹۵	۱۲۷۳	۶
۷	۱۳۹۶	۱۱۷۹	-۷
۸	۱۳۹۷	۴۶۰	-۶۱

نمودار روند رشد صادرات محصول طی سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۷

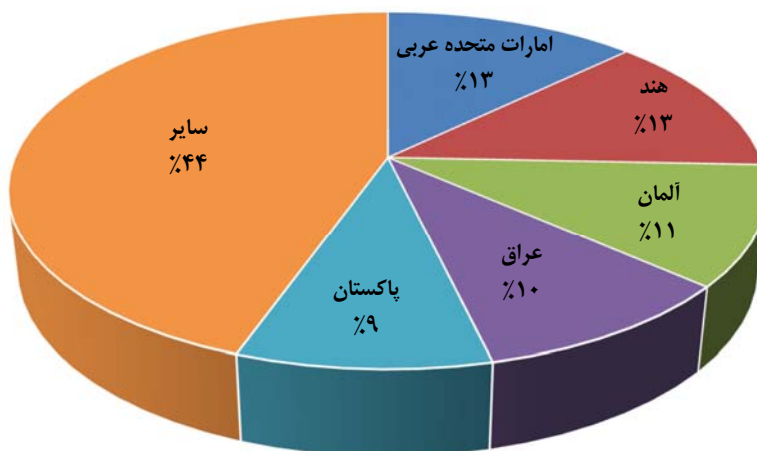
کشورهای عمده هدف صادراتی

ارزش: میلیون دلار

رتبه	کشورهای عمده	سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۶	
		ارزش	سهم از کل (%)	ارزش	سهم از کل (%)
۱	امارات متحده عربی	۵۹	۱۳	۱۸۶	۱۶
۲	هند	۵۹	۱۳	۱۴۶	۱۲
۳	آلمان	۵۰	۱۱	۱۴۵	۱۲
۴	عراق	۴۵	۱۰	۸۹	۸
۵	پاکستان	۴۲	۹	۷۵	۶
۶	سایر	۲۰۵	۴۴	۵۳۷	۴۶
	جمع کل	۴۶۰	۱۰۰	۱۱۷۹	۱۰۰

نمودار بازارهای اصلی محصول در سال ۱۳۹۷

سهم صادرات محصول پسته به کشورهای هدف

تجارت محصول

تجارت محصول در ایران

کشورهای بالقوه هدف صادراتی در منطقه

ارزش: میلیون دلار

واردات در سال ۲۰۱۸		کشورهای عمده	رتبه
سهم از کل (%)	ارزش		
۲/۸	۸۷	امارات متحده عربی	۱
۲/۴	۷۴	عربستان سعودی	۲
۱/۹	۶۰	عراق	۳
۱/۴	۴۴	فدراسیون روسیه	۴
۱/۳	۴۰	اردن	۵
۱	۳۲	لبنان	۶
۰/۵	۱۴	قزاقستان	۷
۰/۴	۱۲	گرجستان	۸
۰/۳	۹	یمن	۹
۰/۳	۹	عمان	۱۰

تجارت محصول

تجارت محصول در ایران

شرکت‌های اصلی صادراتی

ارزش: میلیون دلار

صادرات در سال ۱۳۹۷		نام شرکت	ردیف
سهم از کل (%)	ارزش		
۴/۳	۲۰	حسن شمس الهداء	۱
۴/۱	۱۹	ش درخت الماس سبز	۲
۳/۳	۱۵	کیازر تجارت کالای اروند	۳
۲/۶	۱۲	ارمغان سحر درنا	۴
۲/۴	۱۱	شرکت نصیب هادی پارس	۵
۱۶/۸	۷۷	جمع ۵ شرکت	
۱۰۰	۴۶۰	جمع کل صادرات	

تشکل‌های اصلی ذیربط

شماره تماس تشکل	نام رئیس / دبیرکل	عنوان تشکل
+۹۸ (۲۱) ۸۸۳۱۱۳۸۴	محمدحسن شمس فرد	اتحادیه صادرکنندگان خشکبار ایران
+۹۸ (۳۴) ۳۲۴۷۵۴۸۹ +۹۸ (۳۴) ۳۲۴۷۴۱۶۷ +۹۸ (۳۴) ۳۲۴۷۵۷۴۹	سید محمود ابطحی	انجمن پسته ایران

مهمترین نمایشگاه‌های خارجی مرتبط

ردیف	عنوان نمایشگاه	کشور برگزارکننده	تاریخ برگزاری
۱	نمایشگاه بین‌المللی صنایع غذایی (SIAL)	کانادا تورنتو	۱۰-۱۲ اردیبهشت ۱۳۹۸ (30 April- 2 May 2019)
۲	نمایشگاه بین‌المللی مواد غذایی (TUTTOFOOD)	ایتالیا میلان	۱۶-۱۹ اردیبهشت ۱۳۹۸ (6-9 May 2019)
۳	نمایشگاه بین‌المللی واردات و صادرات غذا و نوشیدنی (FBIE)	چین شانگهای	۸-۱۰ خرداد ۱۳۹۸ (29-31 May 2019)
۴	نمایشگاه بین‌المللی صنایع غذایی (GreenTec)	هلند آمستردام	۲۱-۲۳ خرداد ۱۳۹۸ (11-13 June 2019)
۵	نمایشگاه صنایع غذایی (GOOD FOOD SHOWS)	انگلستان بیرمنگام	۲۳-۲۶ خرداد ۱۳۹۸ (13-16 June 2019)
۶	نمایشگاه مواد غذایی و کشاورزی (6th Agritec Africa)	کنیا نایروبی	۲۹-۳۱ خرداد ۱۳۹۸ (19-21 June 2019)
۷	نمایشگاه کشاورزی پنجاب (Punjab Agri Expo)	پاکستان لاهور	۱-۲ تیر ۱۳۹۸ (22-23 June 2019)
۸	نمایشگاه مواد غذایی و کشاورزی (22nd FOODAGRO)	کنیا نایروبی	۱۰-۱۲ مرداد ۱۳۹۸ (1-3 August 2019)
۹	نمایشگاه بین‌المللی مواد غذایی (Food Expo)	هنگ کنگ	۲۴-۲۸ مرداد ۱۳۹۸ (15-19 August 2019)
۱۰	نمایشگاه بین‌المللی مواد غذایی (WorldFood)	ترکیه استانبول	۱۳-۱۶ شهریور ۱۳۹۸ (4-7 Sep 2019)
۱۱	نمایشگاه بین‌المللی مواد غذایی (WorldFood)	روسیه مسکو	۲-۵ مهر ۱۳۹۸ (24-27 Sep 2019)
۱۲	نمایشگاه بین‌المللی تخصصی مواد غذایی آنوگا (Anuga)	آلمان کلن	۱۳-۱۷ مهر ۱۳۹۸ (5-9 Oct 2019)
۱۳	نمایشگاه بین‌المللی غذا و نوشیدنی و مواد اولیه (PRODEXPO)	روسیه مسکو	۲۱-۲۵ بهمن ۱۳۹۸ (10-14 Feb 2020)
۱۴	نمایشگاه بین‌المللی غذا و نوشیدنی (gulfood)	امارات متحده عربی دبی	۲۷ بهمن - ۱ اسفند ۱۳۹۸ (16-20 Feb 2020)
۱۵	نمایشگاه بین‌المللی مواد غذایی (foodex)	ژاپن	۲۰-۲۳ اسفند ۱۳۹۸ (10-13 Feb 2020)

مشکلات اصلی صادرات و راهکار:

مشکلات موجود در صادرات پسته:

- عدم توانایی مالی صادرکنندگان به دلیل گران قیمت بودن محصول و عدم دسترسی به امکانات مالی با بهره پایین (نرخ لایبور) در قبل از فصل برداشت
- فقدان بانک یا موسسه مالی و اعتباری برای اعطاء تسهیلات ارزی با نرخ بهره قابل رقابت با وام‌های کشورهای خارجی
- استفاده از روش‌های سنتی در تجارت بین‌الملل
- عدم عقد قراردادهایی با حجم بالا و مدت زمان طولانی به دلیل ریسک بالای این نوع کار در ایران
- عدم تبلیغات و بازاریابی برای پسته ایران با توجه به توان تبلیغاتی و بازاریابی رقیب اول ایران یعنی کشور آمریکا
- عدم حمایت‌های لازم در خصوص تخصیص یارانه حمل (دریایی - هوایی - زمینی - ریلی و غیره ریلی)
- ضعف سیستم حمل و نقل
- نوسانات نرخ ارز
- بالا بودن تعرفه صادرات پسته فرآوری شده در گمرکات کشورهای خارجی
- کم توجهی به کیفیت و بهداشت محصول از باغ تا صادرات و ضعف سیستم‌های نظارت و کنترل‌های بهداشتی از جمله در خصوص آفلاتوکسین و سموم باقی مانده

ارایه راهکار و الزامات توسعه صادرات محصول پسته:

- ✓ اطلاع‌رسانی مؤثر به صادرکنندگان در رابطه با منابع موجود بانکی و ضوابط و مقررات
- ✓ ایجاد تنوع بیشتر در تسهیلات اعطایی بانک‌ها
- ✓ زمان اعطای تسهیلات صادراتی متناسب با نیاز صادرکننده و تسهیل بازپرداخت
- ✓ اطلاع‌رسانی فهرست سموم دفع آفات نباتی مورد تأیید و مجاز مناسب باغات پسته جهت معرفی به باغداران و تولیدکنندگان

مهمترین فرصت‌های سرمایه‌گذاری :

✓ راه‌اندازی آزمایشگاه‌های مرجع جهت آنالیز باقیمانده سموم محصولات خشکباری

منابع و ماخذ:

- گمرک ج.ا.ایران
- www.Trademap.com
- اتحادیه صادرکنندگان خشکبار ایران
- انجمن پسته ایران